Ministerie van Buitenlandse Zaken

Scorecard UNAIDS

Datum	19 juni 2015
SCORECARD	UNAIDS
Opgesteld door	Directie Multilaterale Instellingen en Mensenrechten Afdeling Sociale en Economische VN-Zaken T- +31 (0)70 – 348 5907

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1 Inleiding 3

2 Algemene achtergrond 4
2.1 Doelstelling en toegevoegde waarde 4
2.2 Organisatie, werkwijze en activiteiten 4
2.3 Nederlandse rol en invloed 5
2.4 Financiële omvang en bijdragen 5

3 Institutionele aspecten en functioneren van de organisatie 7
3.1 Strategie en focus 7
3.2 Resultaatsturing 7
3.3 Partnerschappen 7
3.4 Effectiviteit bestuurs- en beheersorganen 9
3.5 Beleidsevaluatie 10
3.6 Personeelsbeleid 10
3.7 Financieel beheer 11
3.8 Corruptiebestrijding in de interne organisatie 12

4 Beleidsrelevantie en resultaten van de organisatie 13
4.1 Relevantie voor Nederlandse BHOS-prioriteiten 13
4.2 Extra relevantie 14

5 Conclusie 15
5.1 Institutionele aspecten en functioneren 15
5.2 Beleidsrelevantie 15

1 Inleiding

Scorecards worden opgesteld om het functioneren en de beleidsrelevantie van multilaterale organisaties in kaart te brengen. De Nederlandse inzet in multilaterale organisaties wordt geconcentreerd op organisaties die relevant zijn voor het Nederlandse beleid en die effectief zijn, dan wel een sleutelrol vervullen binnen de multilaterale architectuur als "systeemorganisatie". Dit vraagt om zorgvuldige en regelmatige toetsing. Het streven is om scorecards op te stellen voor de VN Fondsen en Programma's, de Internationale Financiële Instellingen, de voor Nederlands BHOS-beleid relevante gespecialiseerde VN-organisaties en kantoren, en de majeure wereldwijde fondsen; multilaterale organisaties waaraan Nederland een substantiële ODA-bijdrage levert. De relevantie wordt primair getoetst aan het Nederlandse beleid voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, maar de bredere betekenis van multilaterale instellingen voor andere aspecten van Nederlands beleid wordt waar relevant meegenomen.

Elke scorecard geeft een overzicht van de doelstellingen, het mandaat en de kernkwaliteiten van de betreffende internationale instelling, van de wijze waarop de organisatie is ingericht en welke activiteiten ze uitvoert, van de financiële omvang en de Nederlandse bijdragen. Op basis van een analyse van de verschillende deelaspecten wordt een appreciatie gegeven van de organisatorische effectiviteit en van de relevantie voor en de impact op de Nederlandse beleidsdoelstellingen. Er wordt een appreciatie gegeven van de mate waarin organisaties voor het Nederlandse BHOS-beleid relevante resultaten behalen. Deelaspecten van effectiviteit worden beoordeeld op basis van specifieke criteria en gescoord op een vierpuntsschaal van onvoldoende, matig, voldoende en goed. Daarnaast wordt een "verwachting voor positieve verandering" gegeven. Beleidsmatige relevantie en impact (resultaten) worden aangeduid met de kwalificaties relevant, beperkt relevant en niet relevant. Een samenvatting van al deze scores is te vinden in de tabellen in hoofdstuk 5.

De scorecards zijn samengesteld op basis van rapportages van de organisatie zelf, van de *Board of Auditors*, interne en externe evaluaties, beoordelingen door andere donoren en van het *Multilateral Organisations Performance Assessment Network* (MOPAN)[1]. Daarnaast wordt om de input gevraagd van betrokken vakdepartementen, de Permanente Vertegenwoordigingen en Kiesgroepkantoren. Ook informatie van ambassades over het functioneren van landenkantoren van multilaterale instellingen zijn in de scorecard verwerkt. De scorecards worden iedere twee jaar geactualiseerd.

[1] Binnen MOPAN evalueert Nederland samen met 18 gelijkgezinde landen het functioneren van VN organisaties en Internationale Financiële Instellingen. Vanaf 2015 worden, per keer, in een tweejaarlijkse cyclus, ongeveer 13 organisaties doorgelicht op organisatorisch functioneren en ontwikkelingseffectiviteit.

2 Algemene achtergrond

2.1 Doelstelling en toegevoegde waarde

Het *Joint United Nations Programme on HIV/AIDS* (UNAIDS) van de Verenigde Naties is opgericht in 1996 om de strijd tegen hiv/aids te intensiveren. UNAIDS is een innovatief samenwerkingsverband dat bestaat uit het secretariaat in Genève en de 11 co-sponsoren UNICEF, WFP, UNDP, UNFPA, UNODC, ILO, UNESCO, UNHCR, WHO, UN Women en de Wereldbank. UNAIDS coördineert de inspanningen van de co-sponsoren in de strijd tegen hiv/aids. Door deze werkwijze wordt optimaal gebruik gemaakt van de toegevoegde waarde van elk van deze organisaties.
UNAIDS monitort de aidsepidemie op wereldwijd en landenniveau en rapporteert daarover aan de Secretaris-Generaal van de VN. Veel overheidsinstanties formuleren hun nationale hiv/SRGR beleid op basis van de epidemiologische gegevens van UNAIDS, dat hiermee als kenniscentrum fungeert.
UNAIDS heeft een mandaat met een duidelijke focus en een wereldwijde, leidende rol in het behalen van Millenniumdoelen 5 (Seksuele Reproductieve Gezondheid en Rechten) en 6 (tegengaan verspreiding van hiv/aids).

2.2 Organisatie, werkwijze en activiteiten

UNAIDS is geen uitvoerende organisatie, maar een samenwerkingsverband van 11 multilaterale organisaties. UNAIDS coördineert hun inspanningen en werkt verder nauw samen met partners zoals het *Global Fund to fight Aids, Tuberculosis and Malaria*, de private sector en initiatieven zoals het *Global plan to end new HIV infections among children by 2015 and keep their mothers alive*. Het secretariaat staat sinds 2009 onder leiding van de Uitvoerende Directeur Michel Sidibé van Malinese nationaliteit.

Er zijn in totaal 84 landenkantoren, waarvan zeven regiokantoren en drie verbindingskantoren (Washington, New York en Brussel). De beheersraad - de *Programme Coordinating Board* (PCB) - van UNAIDS heeft 22 zetels die gekozen worden door ECOSOC. De zetels zijn regionaal verdeeld. Voor de West-Europese en Overigen groep (WEOG), waar Nederland deel van uitmaakt, zijn er zeven beschikbaar. De co-sponsoren worden in de beheersraad vertegenwoordigd door het *Committee of Co-sponsoring Organizations*. Zij hebben geen stemrecht. UNAIDS is de enige VN-organisatie waar non-gouvernementele organisaties[2] in de beheersraad zitten. De NGO's participeren volledig in de besluitvormingsprocessen, maar ook zij hebben geen stemrecht. Men streeft naar consensus; er is nog nooit gestemd.

De huidige UNAIDS strategie 2011-2015 *Getting to zero* heeft drie strategische doelen: geen nieuwe infecties, geen nieuwe aidsdoden en geen discriminatie gerelateerd aan hiv/aids. Met tien beleidsprioriteiten ondersteunt UNAIDS landen bij het zorgen voor universele toegang tot hiv-preventie, behandeling en zorg. Dwarsdoorsnijdende thema's zijn het bevorderen van gendergelijkheid, mensenrechten en goed bestuur (nationaal eigenaarschap, capaciteitsopbouw).
De belangrijkste activiteiten van het UNAIDS secretariaat zijn pleitbezorging/beleidsbeïnvloeding, het bijeenbrengen van technische (epidemiologische) kennis en de belangrijkste actoren in en buiten de VN en het

[2] Deze vijf NGO's vertegenwoordigen de regio's Afrika, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, Noord- Amerika, Azië en Europa.

coördineren van een effectieve nationale en internationale aidsbestrijding en fondsenwerving.

UNAIDS zet de middelen daar in waar ze de meeste impact hebben op de aidsepidemie. Het hoogste percentage van de ongeoormerkte vrijwillige bijdragen werd in 2013 toegewezen aan de Afrikaanse regio, waar de aidsproblematiek nog altijd het grootst is. UNAIDS streeft naar gedeelde verantwoordelijkheid en wereldwijde solidariteit in het beëindigen van de aidsepidemie. Nu al dragen lage- en middeninkomenslanden het grootste deel bij aan de financiering van de aidsbestrijding. UNAIDS werkt aan verbreding van de donorbasis. Tegenwoordig dragen ook Rusland, Congo, Ivoorkust en Senegal ongeoormerkt bij aan UNAIDS.

Het UNAIDS budget bestond in 2013 uit ongeveer 80% ongeoormerkte "core" financiering. Daarmee bevond het programma zich in een gunstiger positie dan veel andere VN organisaties. Core financiering is belangrijk omdat het neutraliteit verschaft, flexibiliteit bevordert en de organisatie in staat stelt effectiever te reageren op ontwikkelingsbehoeften.

UNAIDS is een schoolvoorbeeld van *Delivering as One* en *systemwide coherence*. UNAIDS brengt tien VN organisaties en de Wereldbank samen in één programma met een heldere werkverdeling en optimale inzet van de unieke kennis en kunde van de partners. Dit gaat overlap tegen en zorgt voor heldere rollen en verantwoordelijkheden.

UNAIDS spant zich in om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van vrouwen en meisjes en om gender ongelijkheid en – geweld uit te bannen. UNAIDS laat zich daarbij in 80 landen leiden door de *UNAIDS Agenda for Accelerated Country Action for Women, Girls, Gender Equality and HIV*.

2.3 Nederlandse rol en invloed

De PV Genève onderhoudt het dagelijks contact met UNAIDS. Daarnaast is Nederland of de PV Genève medevoorzitter van de groep Vrienden van UNAIDS, die elkaar regelmatig spreken. De zeven beheersraad-zetels van de WEOG worden, evenals in de andere regio's, verdeeld via een kiesgroepsysteem. In dit systeem delen meerdere landen één raadszetel en bezetten die beurtelings volgens een onderling afgesproken rotatiesysteem. De raadsleden vertegenwoordigen dus steeds hun kiesgroep. Nederland zit in de WEOG in een kiesgroep met België, Luxemburg en Portugal. In 2014 vertegenwoordigde Luxemburg de kiesgroep. In 2015 is Nederland aan de beurt.

2.4 Financiële omvang en bijdragen

De inkomsten van UNAIDS bestaan uit vrijwillige bijdragen. In 2013 ontving de organisatie in totaal USD 285,2 miljoen. Het grootste deel was ongeoormerkt (USD 237,4 miljoen); een kleiner deel werd geoormerkt bijgedragen (USD 47,9 miljoen).

Financieel Overzicht (bedragen in USD miljoen)

	Inkomsten				**Uitgaven**
Jaar	*Verplichte bijdragen*	*Vrijwillige bijdragen*		*Totaal*	*Totaal*
		Geoormerkt	*Niet-geoormerkt*		
2010/11	n.v.t.	58,1	477,1	535,2	604,8
2012	n.v.t.	33,3	220,2	253,5	280,0
2013	n.v.t.	47,9	237,4	285,2	295,2

(bedragen in USD miljoen)

Jaar	*Bijdrage*	*Ranking/donor*	*Bedrag*
2011	Core-bijdrage	1. Verenigde Staten	44,7
		2. Zweden	43,5
		3. Nederland	**34,2**
	Non-core-bijdragen	1. Australië	5,4
		2. Verenigd Koninkrijk	1,4
		Nederland	**-**
	Totaal bijdrage	1. Verenigde Staten	45,7
		2. Zweden	43,9
		3. Nederland	**35,2**
2012	Core-bijdrage	1. Verenigde Staten	45,0
		2. Zweden	41,1
		3. Noorwegen	29,4
	Non-core-bijdragen	1. Russische Federatie	5,7
		2. Verenigde Staten	5,4
		Nederland	**-**
	Totaal bijdrage	1. Verenigde Staten	50,4
		2. Noorwegen	41,8
		4. Nederland	**29,4**

Jaar	**Bijdrage**	**Ranking/donor**	**Bedrag**
2013	Core-bijdrage	1. Verenigde Staten	42,8
		2. Zweden	38,9
		4. Nederland	**26,2**
	Non-core-bijdragen	1. Verenigde Staten	18,8
		2. Zweden	5,0
		Nederland	**-**
	Totaal bijdrage	1. Verenigde Staten	63,0
		2. Zweden	44,2
		4. Nederland	**26,2**

De Nederlandse ongeoormerkte bijdrage voor het biënnium 2012/2013 bedroeg EUR 40 miljoen.

3 Institutionele aspecten en functioneren van de organisatie

3.1 Strategie en focus

UNAIDS heeft een helder mandaat. De uitvoering ervan vraagt echter om een brede, multi-sectorale aanpak, waarbij naast gezondheidszorg ook aandacht uitgaat naar ontwikkeling en veiligheid en het bevorderen van gendergelijkheid en mensenrechten. De strategische doelen sluiten goed aan bij het mandaat en de tien beleidsprioriteiten worden helder beschreven in de strategie voor 2011-2015 *Getting to zero* en geoperationaliseerd in het *Unified Budget Results and Accountability Framework* (UBRAF). Dit raamwerk stelt UNAIDS goed in staat om resultaten te meten en verantwoorden. De strategie ondersteunt de Nederlandse beleidsprioriteiten.

Het beëindigen van de aidsepidemie in 2030 is zeer ambitieus. Als de komende vijf jaar de inspanningen en investeringen worden geïntensiveerd wordt dit een haalbaar doel. Daarom is in 2014 het *Fast Track Initiative* gelanceerd. Hiermee wil UNAIDS bereiken dat in 2020 90% van de mensen met hiv weten wat hun status is, 90% van de mensen die weten dat ze hiv hebben medicatie krijgen en dat bij 90% van de mensen die medicatie krijgen het virus onderdrukt wordt.

Op landen- en regionaal niveau worden activiteiten van de co-sponsoren afgestemd in gezamenlijke hiv/aids teams. Op landenniveau werkt de UNAIDS landendirecteur onder de *Resident coördinator* op basis van de nationale aids-strategie – niet ieder land heeft dit - of volgens het *United Nations Development Assistance Framework* (UNDAF).
UNAIDS legt steeds meer nadruk op zijn rol in de ontwikkeling van duurzame nationale en regionale capaciteit, systemen en instellingen.

Beoordeling: Voldoende = 3
Verwachting voor positieve verandering: waarschijnlijk = ↑

3.2 Resultaatsturing

UNAIDS wordt steeds resultaatgerichter. Hieraan dragen de strategie, die de werkverdeling op wereldwijd en landenniveau tussen UNAIDS en de co-sponsoren beschrijft, en het financieel en resultatenraamwerk, het *Unified Budget Results and Accountability Framework* 2011-2015 (UBRAF) bij. Het UNAIDS-secretariaat stuurt op deze beide instrumenten.

In het UBRAF wordt per doelstelling aangegeven welke subdoelstellingen en concrete resultaten bereikt moeten worden, door wie en met welke middelen. Dit dwingt de co-sponsoren tot betere en transparantere samenwerking. Bovendien wordt een directe relatie gelegd tussen de te behalen resultaten en de begroting. De MOPAN evaluatie (2012) signaleert dat UNAIDS hiermee een scherpere focus in de uitvoering van het mandaat en de daaraan gekoppelde doelen en resultaten heeft aangebracht.

De *mid-term review* van het UBRAF uit 2014 zegt dat met het UBRAF de planning op basis van resultaten en de afstemming tussen co-sponsoren en het secretariaat zijn verbeterd. Dit heeft overlap in het werk geminimaliseerd, maar in de ondersteuning van nationale activiteiten zou meer synergie kunnen worden nagestreefd tussen de programma's van de co-sponsoren en het secretariaat. Ook moet worden gestreefd naar meer synergie tussen wereldwijde, regionale en nationale activiteiten van UNAIDS.

In de jaarlijkse rapportage geeft UNAIDS de beheersraad inzicht in de resultaten (uitkomsten en outputs) voor de 10 doelen uit het strategisch plan op landen-, regionaal en wereldwijd niveau en in de belangrijkste uitdagingen en geleerde lessen. Alle belangrijke documenten zijn beschikbaar op de website van UNAIDS.

In 2012 heeft UNAIDS een internetsysteem geïntroduceerd (*Joint Programme Monitoring System*) waarmee de uitvoering van het werk kan worden gevolgd en dat UNAIDS' mogelijkheden om snelle aanpassingen te doen in de programma's vergroot. "Het systeem heeft bijgedragen aan betere planning en helderheid over resultaten op landen en regionale niveau", zegt de *mid-term review* erover.

De co-sponsoren leggen voor het overgrote deel van hun activiteiten, middelen en resultaten op landenniveau verantwoording af aan hun eigen beheersraad, en niet (los van een jaarlijkse rapportage ter informatie) aan de beheersraad van UNAIDS. De manier waarop de co-sponsoren verantwoording afleggen over hun resultaten zou kunnen worden verbeterd.

UNAIDS is transparant in de toewijzing van de ongeoormerkte middelen. De toewijzing vindt plaats aan landen en regio's die prioriteit hebben, en is afhankelijk van de prestaties van de co-sponsoren en de middelen die de co-sponsoren zelf werven. De Raad keurt de verdeling goed.

UNAIDS is nog niet aangesloten bij het IATI initiatief.

Beoordeling: Voldoende = 3
Verwachting voor positieve verandering: neutraal = ➔

3.3 Partnerschappen

Naast de uitvoering van het mandaat is het aangaan van partnerschappen voor UNAIDS, zelf een partnerschap bij uitstek, core business en volgens de MAR 2012 een sterk punt. In de strategie 2011-2015 zijn partnerschappen een rode draad. Ze brengen VN, overheden, mensen met hiv, NGO's, financiële instellingen, wetenschap, media en private sector samen. UNAIDS heeft vaak een coördinerende rol.

UNAIDS' benadering heeft de kosten voor levensreddende aids medicijnen in 10 jaar gereduceerd tot bijna nihil en de tijd om medische innovaties te introduceren in situaties waar weinig geld beschikbaar is teruggebracht van 15 naar drie jaar.

Eén van UNAIDS belangrijkste strategische partners is het *Global Fund to fight AIDS, Tuberculosis and Malaria* (GFATM). UNAIDS werkt nauw samen met GFATM op een veelheid van gebieden en voorziet GFATM onder meer van technische assistentie in hun financieringscyclus waaronder hulp bij aanwending en monitoring van de subsidies van het GFATM. GFATM beschouwt het partnerschap met UNAIDS als zeer effectief.

Nederland heeft met UNAIDS en NGOs een partnerschap waarin gezamenlijk wordt gewerkt in Oekraïne, Indonesië en Kenia aan betere dienstverlening en respect voor de rechten van meisjes, vrouwen, LGBT, sekswerkers en drugsgebruikers.

UNAIDS neemt sinds 2007, samen met meer dan 70 andere spelers, waaronder TNT en het AIDS Fonds, deel in een partnerschap van *North Star Alliance*,[3] dat mobiele bevolkingsgroepen in Afrika duurzaam voorziet van gezondheidsdiensten van hoge kwaliteit.

Beoordeling: goed = 4

3.4 Effectiviteit bestuurs- en beheersorganen

Sinds de tweede onafhankelijke evaluatie uit 2009 en kritiek op het functioneren op landenniveau heeft UNAIDS maatregelen genomen om effectiever en resultaatgerichter te werken. Daaraan dragen de huidige strategie en het *Unified Budget Results and Accountability Framework* bij bij. Verschillende beheersraden hebben dit raamwerk aangehaald als goed voorbeeld van *Delivering as One* omdat het zorgt voor een goede werkverdeling tussen de co-sponsoren en duidelijk aangeeft welke doelen en resultaten moeten worden behaald en met welke fondsen. Zo zijn bijvoorbeeld de Wereldbank en UNFPA leidend op het terrein van hiv-preventie en WHO en UNICEF op het voorkomen van hiv-overdracht van moeder op kind. De coördinatie blijft belegd bij UNAIDS.

MOPAN (2012) concludeert dat de ontvangende landen de bijdrage van UNAIDS aan beleidsdialogen en nationale capaciteit als zeer waardevol beschouwen al zijn de operationele activiteiten van de co-sponsoren niet altijd in overeenstemming met nationale strategieën. Dit komt doordat zij vaak geoormerkt bijdragen aan activiteiten die niet in nationale plannen zijn opgenomen.

Voor wat betreft beheer op landenniveau heeft UNAIDS voornamelijk een coördinerende rol. UNAIDS biedt technische assistentie en wijst op basis van het UBRAF de financiële middelen toe aan de co-sponsoren op landenniveau. Het beheer van regionale en -op één na[4]- alle landenkantoren is volgens de auditrapporten en financiële en managementrapportages adequaat. UNAIDS werkt aan het verder ontwikkelen van monitoring- en evaluatiecapaciteit op landenniveau.

De Britse Multilateral Aid Review van 2013 concludeert dat er kostenbesparingen zijn en dat het financieel management en de rapportage over resultaten verbeterd zijn. Deze vooruitgang was voldoende om de beoordeling "*value for money*" als "goed" te kwalificeren.

In de strategie geeft UNAIDS aan dat partners in het zuiden zoals parlementariërs, religieuze organisaties, jongeren en vrouwennetwerken worden betrokken om mensenrechten te bevorderen bij de preventie, behandeling en zorg van HIV. Ook betrekt UNAIDS het maatschappelijk middenveld bij pleitbezorging, fondsenwerving en uitvoering van de programma's.

De rollen en verantwoordelijkheden bij UNAIDS zijn helder gedefinieerd. Besluiten op landenniveau kunnen zowel door de UNAIDS landencoördinatoren worden genomen als door het VN-team onder leiding van de *Resident Coordinator*. In het eerste geval is het UNAIDS-beleid van toepassing dat bevoegdheden van hoofdkantoor, regionale en landenkantoren op verschillende terreinen regelt. Verder zijn er richtlijnen die aangeven over welke programma's en processen de UNAIDS landencoördinator namens de uitvoerend directeur kan beslissen in lijn met

[3] http://www.northstar-alliance.org/about-us/mission-values/

[4] Het rapport van de interne audit (2012) stelt vast dat het landenkantoor in Mozambique te snel is gegroeid. Hierdoor opereert dit kantoor minder effectief en efficiënt.

nationale prioriteiten. Als de *Resident Coordinator* de beslissing neemt zijn het UNDAF en de gezamenlijke planning van de *UN Development Group* leidend. Het VN-landenteam is daarom verantwoordelijk voor besluitvorming over de gezamenlijke Aidsprogramma's op landenniveau.

Beoordeling: Voldoende = 3
Verwachting voor positieve verandering: neutraal = ➔

3.5 Beleidsevaluatie

Sinds 2012 heeft UNAIDS als onderdeel van de programmadirectie een afdeling die zich bezighoudt met evaluatie. De uitvoerend directeur geeft opdracht tot organisatiebrede evaluaties, die worden goedgekeurd door de Raad en waarvan de uitvoering wordt aangestuurd door een onafhankelijke commissie of taakgroep. Ook voeren het secretariaat en co-sponsoren gezamenlijke evaluaties uit in coördinatie met een evaluatiewerkgroep. Er is een referentiegroep die adviseert over evaluatie op wereldwijd en landenniveau.

Het zou goed zijn als UNAIDS een evaluatiebeleid en een centrale evaluatieplanning opstelt om de evaluatiedekking te verbeteren. Ook zou UNAIDS beter op de kwaliteit van evaluaties kunnen letten. Wel voert UNAIDS regelmatig landenstudies uit aan de hand van de *Programme Planning & Performance Measurement* en biedt het resultatenraamwerk inzicht in de verantwoording en resultaatgerichtheid van zowel UNAIDS als de co-sponsoren.

MOPAN 2012 geeft aan dat donoren vinden dat UNAIDS aanbevelingen van evaluaties goed opvolgt.

De laatste op de website beschikbare evaluatie is *Efficient & Sustainable HIV responses: Case studies on country progress* (2013). Dit rapport gaat in op de efficiencywinst die 8 landen hebben gemaakt in de bestrijding van hiv door bijvoorbeeld in te zetten op kosteneffectieve activiteiten. Verder beschrijft het rapport hoe landen hebben gezorgd voor meer nationale financiering en daarmee hivbestrijding duurzamer hebben gemaakt.

Beoordeling: Matig = 2
Verwachting voor positieve verandering: neutraal = ➔

3.6 Personeelsbeleid

Sinds 2011 hanteert UNAIDS de *Human Resources* strategie 2011-2015. Op basis van deze strategie wordt personeel efficiënter en strategischer ingezet dan voorheen. Het aantal medewerkers is teruggebracht van 904 in 2011 tot 819 in 2013. Deze reductie komt vooral voor rekening van het hoofdkantoor in Geneve. Dit moet leiden tot een besparing van USD 40 miljoen per eind 2015. De strategie voorziet in personeelsplanning, loopbaanbeleid en mobiliteit. Met het mobiliteitsbeleid zorgt UNAIDS ervoor dat kennis en kunde worden uitgewisseld en dat de organisatie tijdig overal ter wereld goed toegerust personeel kan plaatsen. UNAIDS' oriëntatie op het veld komt tot uitdrukking in de verdeling van de staf over hoofdkantoor en veldkantoren: per april 2013 was 70% van het personeel werkzaam in het veld en 30% op het hoofdkantoor. In 2011 was dat nog 65% respectievelijk 35%.

UNAIDS heeft een goede genderbalans met 52% van de functies bezet door vrouwen per april 2013. Hoewel UNAIDS het dus goed doet voor wat betreft het

totale personeelsbestand wordt slechts 39% van de posities op P5 en hoger bezet door vrouwen. UNAIDS spant zich in om dit te verbeteren.

UNAIDS heeft toegezegd te komen met een update van de strategie waarin eventuele nieuwe prioriteiten (Post 2015) geadresseerd zullen worden.

Voor wat betreft de versobering van salarissen en secundaire arbeidsvoorwaarden volgt UNAIDS het algemene VN-beleid.

Beoordeling: Voldoende = 3
Verwachting voor positieve verandering: waarschijnlijk = ↑

3.7 Financieel beheer

De werkzaamheden van UNAIDS en de co-sponsoren worden in een gezamenlijk werkplan en begroting vastgelegd, het *Unified Budget Results and Accountability Framework*. Aan het raamwerk wordt vooral vrijwillig ongeoormerkt bijgedragen (in 2013 USD 237 miljoen versus USD 48 miljoen geoormerkt). Over het raamwerk wordt sinds de invoering van de *International Public Sector Accounting Standards* (2012) jaarlijks door de uitvoerende directeur verantwoording afgelegd aan de beheersraad. De externe accountant heeft een goedkeurende financiële verklaring afgegeven over 2013. In 2013 is bijna USD 10 miljoen meer uitgegeven dan was ontvangen (USD 285 miljoen).

De hoogte van de (niet-gebonden) reserves van het budgetraamwerk was per 31 december 2013 140 miljoen USD. Dit is binnen de toegestane 35% (170 miljoen USD). Volgens UNAIDS zijn deze reserves bewust opgebouwd om aan de liquiditeitsbehoefte van de co-sponsoren aan het begin van het jaar te kunnen voldoen.

Het grootste deel van het UNAIDS budget is afkomstig van een groep van ongeveer zeven grote donoren (Nederland, de Verenigde Staten, Zweden, Verenigd Koninkrijk, Noorwegen, Finland en Zwitserland). UNAIDS werkt aan verbreding van de donorbasis. Zo treedt UNAIDS bijvoorbeeld in overleg met Afrikaanse overheden en overheden van snel opkomende economieën, opdat deze landen zelf meer aan nationale en internationale financiering van UNAIDS-activiteiten bijdragen. Ook de Russische Federatie draagt nu financieel bij aan UNAIDS.

UNAIDS heeft alle vijf aanbevelingen van de externe accountant over 2012 voortvarend en volledig uitgevoerd. Over 2013 worden tien nieuwe aanbevelingen gedaan. Deze betreffen contracten en overeenkomsten en het aankoopbeleid. De interne accountant merkte op dat de landenkantoren en regionale *support teams* de aanbevelingen goed opvolgen, maar dat het hoofdkantoor weinig vorderingen had gemaakt, bijvoorbeeld op het gebied van rekrutering en aankopen. Op de landenkantoren is er een aantal zaken dat aandacht vraagt, bijvoorbeeld met betrekking tot *cash refunds* en koersverschillen.

UNAIDS heeft zelf geen interne accountant, maar betrekt auditscapaciteit van de *Office of Internal Oversight Services* van de WHO. Deze *Board of Auditors* rapporteert aan de *World Health Assembly* en aan de Beheersraad van UNAIDS. De rapporten van de externe accountant zijn beschikbaar op de UNAIDS website.

Beoordeling: Voldoende = 3
Verwachting voor positieve verandering: waarschijnlijk = ↑

3.8 Corruptiebestrijding in de interne organisatie

UNAIDS hanteert het goed uitgewerkte *zero tolerance* anti-corruptie en fraudebeleid van de WHO. Er is een beleid om fraude tegen te gaan, klokkenluiders te beschermen en vergelding tegen te gaan. Dit is laatstelijk in 2012 geactualiseerd om het in overeenstemming te brengen met internationale standaarden en regelingen waaronder UNAIDS' *Guide to Ethics*.

UNAIDS stelt de middelen veilig met behulp van een controlesysteem dat onder meer fraude moet voorkomen, de risico's beoordeelt en beperkt, zorgt voor functiescheiding, verantwoording, onderzoek en follow-up als dat nodig is. Fraude wordt aan de Beheersraad bekend gesteld in de jaarlijkse financiële rapportages.

Het beleid om fraude te voorkomen en de richtlijnen voor bewustwording van fraude, eveneens geactualiseerd in 2012, bevatten maatregelen om corruptie tegen te gaan en beschrijven te volgen procedures in geval de accountant financiële onregelmatigheden constateert. Externe consultants schenken aandacht aan het risico op fraude in de landenkantoren als onderdeel van de reviews die worden uitgevoerd om de verantwoording van landenkantoren te verbeteren.

In 2013 zijn geen fraudegevallen geconstateerd.

Beoordeling: Goed = 4

4 Beleidsrelevantie en resultaten van de organisatie

4.1 Relevantie voor Nederlandse BHOS-prioriteiten

1. Voedselzekerheid
Niet relevant. Hoewel UNAIDS zich met dit thema bezighoudt vanuit de optiek dat goede voeding voor mensen met hiv van groot belang is, valt de problematiek van het tegengaan van wereldwijde voedselschaarste niet onder het kernmandaat van UNAIDS. De met hiv/aids gepaard gaande uitval van menskracht in de landbouwsector kan wel indirect een bedreiging vormen voor de voedselzekerheid van een land. Het *World Food Programme* (WFP) is cosponsor van UNAIDS.

2. Water
Niet relevant. Dit onderwerp valt niet onder het kernmandaat van UNAIDS.

3. Veiligheid en Rechtsorde
Niet relevant. Dit onderwerp valt niet onder het kernmandaat van UNAIDS.

4. Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR), inclusief hiv/aids
Relevant. Hiv/aids en SRGR zijn nauw verwante beleidsterreinen. UNAIDS speelt derhalve een wereldwijde, leidende rol in het behalen van Millenniumdoelen 5 (Seksuele Reproductieve Gezondheid en Rechten) en 6 (tegengaan verspreiding van hiv/aids). UNAIDS geeft richting aan het internationale aidsbeleid, biedt nationale overheden technische assistentie en adviezen en landenspecifieke epidemiologische data en geeft bovendien aan welke aanpak het meest effectief is. Daarom is UNAIDS een belangrijke partner voor Nederland bij het bevorderen van een effectief en inclusief hiv/aids beleid op internationaal en nationaal niveau. Dit geldt ook voor het GFATM, dat financiële bijdragen levert voor de uitvoering van effectief en inclusief beleid. Het Nederlandse aids en SRGR beleid wordt mede ontwikkeld op basis van de inzichten en data van UNAIDS.
UNAIDS onderkent het verband tussen hiv/aids en SRGR en werkt vanuit een mensenrechtenperspectief. UNAIDS zet zich in voor seksuele voorlichting en toegang tot informatie en voorzieningen (ook voor jongeren), rechten en zorg voor seksuele minderheden en zelfbeschikking voor vrouwen en meisjes, het voorkomen van hiv-overdracht van moeder op kind en het terugdringen van hiv-gerelateerde sterfte rond zwangerschap en bevalling.
Nederland werkt nauw samen met UNAIDS in Oekraïne, Indonesië en Kenia aan betere dienstverlening en respect voor de rechten van meisjes, vrouwen, LGBT, sekswerkers en drugsgebruikers.
Het IOB rapport *Achieving universal access to sexual and reproductive health and rights – synthesis of multilateral contribution to advancing sexual and reproductive health and rights (2006-2012*) concludeert dat UNAIDS een cruciale rol speelt in het betrekken van organisaties van mensen met hiv/aids en het versterken van hun capaciteit en leiderschap. Ook is UNAIDS instrumenteel geweest in het belichten van Aids als een mensenrechtenkwestie.

5. Gendergelijkheid
Relevant. In sub-Sahara Afrika zijn disproportioneel veel jonge vrouwen hiv-positief. Om deze trend tegen te gaan besteedt UNAIDS veel aandacht aan het versterken van de rol en positie van vrouwen in de aidsbestrijding. De *Global Coalition on Women and AIDS* is een initiatief van UNAIDS om vrouwen meer inbreng te geven in hiv-preventie, zorg en behandeling. UNAIDS heeft ook een *Inter-Agency Task Team on Gender and HIV/Aids*. UNAIDS werkt aan de uitvoering van de *Agenda for*

Accelerated Country Action on Women, Girls, Gender, Equality and HIV. UNWOMEN is sinds 2012 cosponsor van UNAIDS.

6. Klimaat
Niet relevant, valt niet onder het kernmandaat.

7. *Private Sector Development*
Niet relevant, valt niet onder het kernmandaat.

8. Humanitaire hulp
Beperkt relevant. UNAIDS heeft samen met het Internationale Rode Kruis richtlijnen opgesteld hoe om te gaan met hiv-preventie, zorg en behandeling in humanitaire noodsituaties. De thematische sessie van de 36ste bestuursvergadering (juni 2015) wordt gewijd aan '*HIV in Emergency Contexts'*. UNHCR is cosponsor van UNAIDS.

4.2 Extra relevantie

Nederland speelt al sinds jaar en dag op nationaal en internationaal niveau een belangrijke en actieve rol bij de bestrijding van hiv/aids en seksuele en reproductieve gezondheid. Het Nederlandse internationale hiv/aids beleid volgt het beleid van UNAIDS. De epidemiologische gegevens van UNAIDS hebben ertoe geleid dat Nederland zich inzet voor gemarginaliseerde groepen.
Mede door de inspanningen van UNAIDS zal onder het gezondheidsdoel de beëindiging van de aidsepidemie in 2030, samen met een aantal andere ziekten, in 2030 als target worden opgenomen in de post-2015 agenda.
Nederland en UNAIDS zullen nauw samenwerken in de organisatie van de aidsconferentie AIDS2018 in Amsterdam.

Conclusie

5.1 Institutionele aspecten en functioneren

UNAIDS werkt bij voortduring aan het vergroten van zijn effectiviteit en resultaatgerichtheid. De huidige strategie en werkverdeling en betere (financiële) verantwoording geven UNAIDS voldoende handvatten om de effectiviteit van de organisatie vooral op landenniveau verder te verbeteren. Hierbij is het van belang dat de activiteiten van UNAIDS, uitgevoerd door de co-sponsoren, goed aansluiten bij de bestaande structuren en capaciteit van nationale overheden. Het zou goed zijn als UNAIDS een evaluatiebeleid en een centrale evaluatieplanning opstelt om de evaluatiedekking te verbeteren. Ook zou UNAIDS beter op de kwaliteit van evaluaties kunnen letten.

		Score	Verw.
3 Institutionele aspecten en functioneren			
	Strategie en focus	3	↑
	Resultaatsturing	3	→
	Partnerschappen	4	
	Effectiviteit bestuurs- en beheersorganen	3	→
	Beleidsevaluatie	2	→
	Personeelsbeleid	3	↑
	Financieel beheer	3	↑
	Corruptiebestrijding in de interne organisatie	4	

5.2 Beleidsrelevantie

UNAIDS is voor Nederland een belangrijke partner op zowel het terrein van Millenniumdoel 6 (bestrijding van aids, TB en malaria) als op het terrein van MDG 5, Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten.
Nederland werkt nauw samen met UNAIDS in Oekraïne, Indonesië en Kenia aan betere dienstverlening en respect voor de rechten van meisjes, vrouwen, LGBT, sekswerkers en drugsgebruikers. Nederland zal de AIDS2018 in Amsterdam in nauwe samenwerking met UNAIDS organiseren.

		Score
4.1 Relevantie voor Nederlandse BHOS-prioriteiten		
	Voedselzekerheid	-
	Water	-
	Veiligheid en rechtsorde	-
	SRGR, inclusief hiv/aids	+
	Gendergelijkheid	+
	Klimaat	-
	Private Sector Development (inclusief IMVO)	-
	Humanitaire hulp	0